

Det Boligsociale Fællessekretariat

Beboerundersøgelse

Søndervangen

Juni 2008

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Tilfredshed og trivsel	4
Naboskab	5
Engagement og deltagelse	5
Det fysiske miljø	7
Kriminalitet og tryghed	7
Sammenfatning og indsatsområder	8

Indledning

I juni 2008 gennemførte Det Boligsociale Fællessekretariat og Viby Andelsboligforening en beboerundersøgelse i Søndervangen, Viby Syd. Til det formål blev redskabet NaboSKabet (www.naboskabet.dk) benyttet. Redskabet er baseret på spørgeskemaer, der ud over en række baggrundsspørgsmål måler beboernes opfattelse af området, naboskabet og den sociale situation i området. I alt ni forhold belyses i undersøgelsen:

- Tilfredshed
- Naboskab
- Forbindelser
- Det fysiske miljø
- Lovlydighed
- Fra idé til handling
- Tryghed
- Trivsel
- Plads til alle

Spørgeskemaerne blev via varmemestrene rundtalt til samtlige husstande i Søndervangen, afdeling 15 og 27. Hver husstand modtog ét skema. Svarfristen var fastsat til en uge, og skemaer kunne enten afleveres på varmemesterkontoret eller med de frankerede svarkuverter sendes direkte til Viby Andelsboligforening.

I alt 165 husstande¹ besvarede spørgeskemaet. Med 423 husstande i alt i de to afdelinger svarer det til en svarprocent på 39%.

Som det fremgår af tabellen nedenfor, må undersøgelsen overordnet set betragtes som repræsentativ i forhold til husstandstyperne i området. Dog er der en lettere underrepræsentation af husstande med indvandrere og efterkommere, ligesom husstande med par uden/med børn er en smule overrepræsenteret i undersøgelsen.

Tabel 1: Repræsentativitet ift. husstandstyper

	Andel i boligområdet (KÅS-tal)	Andel i undersøgelsen
Enlige uden børn	42,9%	42%
Enlige med børn	15,3%	9%
Par uden børn	22,4%	27%
Par med børn	13,6%	19%
Øvrige husstande	5,8%	3%
Husstande med indvandrere og efterkommere	23,1%	18%

Hvis vi ser på hvilke personer, der har svaret på spørgeskemaet, viser det sig, at kvinderne er meget stærkt repræsenteret i forhold til mændene, idet hele 66% af respondenterne er kvinder, og kun 34% er mænd. Hvad angår aldersfordelingen på de beboere, der har svaret på

¹ 60 i afd. 15 og 105 i afd. 27.

spørgeskemaet, er der en jævn fordeling hen over de forskellige aldersgrupper. Dog er beboere i aldersgruppen +50 år overrepræsenteret og de yngre beboere, særligt under 25 år, underrepræsenteret i undersøgelsen i forhold til beboersammensætningen i området.

Nedenfor præsenteres undersøgelsens resultater - i udgangspunktet samlet for de to afdelinger men er der markante forskelle i resultaterne for de to afdelinger, vil dette blive bemærket. Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen suppleres i det følgende med informationer fra interviews, der sideløbende med beboerundersøgelsen er blevet gennemført med nøglepersoner i området. Der er i alt gennemført tre interviews med repræsentanter fra afdelingsbestyrelsen, boligforeningen samt varmemesteren.

Resultaterne præsenteres nedenfor under 5 overskrifter:

- Tilfredshed og trivsel
- Naboskab²
- Engagement og deltagelse³
- Det fysiske miljø
- Kriminalitet og tryghed⁴

Tilfredshed og trivsel

En stor del af beboerne i Søndervangen giver udtryk for en relativ høj grad af individuel trivsel. 83% bedømmer deres helbred til at være godt, vældig godt eller fremragende. Endvidere angiver 87%, at de indenfor de seneste 4 uger har været lykkelige det meste eller noget af tiden.

En stor del af beboerne, 82%, svarer også, at de er tilfredse eller meget tilfredse med at bo i området. Kun 9% er utilfredse, mens de sidste 9% placerer sig midt imellem. I afdeling 15 er tilfredsheden særligt stor, idet hele 90% udtrykker tilfredshed med at bo i området. Det tilsvarende tal for afdeling 27 er 77%. For begge afdelinger ses en tendens til, at tilfredsheden er svagt stigende med alderen. Blandt de 18-45-årige udtrykker 76% tilfredshed, mens det for de over 65-årige er 87%.

På spørgsmålet om hvor ofte man oplever at være rigtig glad for at bo i boligområdet, svarer 69% af beboerne i de to afdelinger ofte eller meget ofte. Her er der ligeledes en sammenhæng mellem alder og glæde ved området. Kun 50% af de 18-45-årige oplever ofte eller meget ofte at være glade for at bo i området, mens det for beboerne over 65 år er 78%.

På baggrund af ovenstående må man sige, at størstedelen af beboerne i Søndervangen er tilfredse med og glade for at bo i området. Dog er der også en del af beboerne, der er knap så tilfredse med området. Og når det kommer til de yngre beboere under 45 år er det faktisk kun halvdelen, der udtrykker glæde ved at bo i området.

2 Inkluderer resultater fra temaerne 'Naboskab' og 'Plads til alle'

3 Inkluderer resultater fra temaerne 'Fra idé til handling' og 'Forbindelser'

4 Inkluderer resultater fra temaerne 'Lovlydighed' og 'Tryghed'

Naboskab

På naboskabsdimensionen, der handler om social sammenhængskraft i form af kontakt, tillid og tolerance mellem beboerne, tyder resultaterne på, at der er visse begrænsninger i naboskabet, når vi ser på området som helhed.

Kontakten mellem beboerne i Søndervangen er præget af, at man i vidt omfang hilser på hinanden. Alle respondenter angiver, at de hilser på naboer og øvrige beboere. Og over $\frac{3}{4}$ (78%) siger, at det er i et omfang, hvor de hilser på de fleste eller alle. Når det kommer til at skabe yderligere kontakt, er der dog flere begrænsninger. Kun halvdelen af beboerne synes, det er let eller meget let af komme i kontakt med andre beboere. 18% finder det svært eller meget svært, mens resten placerer sig midt imellem. Ligeledes svarer kun 55%, at de finder de øvrige beboere hjælpsomme. Og kun 30% synes, man er god til at vise åbenhed over for tilflyttere. Der er således noget, der tyder på, at man som beboer i Søndervangen i vidt omfang holder sig for sig selv og passer sit eget. I denne sammenhæng er det også bemærkelsesværdigt, at mere end halvdelen af beboerne svarer hverken eller på spørgsmålene omkring tolerance overfor beboere med psykiske og sociale problemer. Denne udbredte midterposition kan netop være udtryk for, at man i vid udstrækning forholder sig neutralt til de andre beboere - altså ikke engagerer sig i hinanden i så stort omfang. Dette billede bakkes op af interviewpersonerne. Som en af interviewpersonerne siger, er der en tendens til, at man ignorerer hinanden i området.

Hvad angår konfliktniveauet i området er der ikke tegn på omfattende uro mellem beboerne. På spørgsmålet om, hvorvidt de opfatter Søndervangen som et område, hvor folk med forskellig baggrund kommer godt ud af det med hinanden, svarer 73% i høj grad eller i nogen grad, mens 27% siger i mindre grad eller slet ikke. Disse tal peger på, at der er visse skillelinjer i området, uden der dog kan siges at være markante konflikter mellem beboerne. Således forklarer interviewpersonerne også, at de forskellige etniske grupper lukker sig om sig selv. Det betyder, at man ikke kender hinanden så godt på tværs. Tillidsniveauet blandt beboerne antyder også, at der er nogle skel eller grupperinger blandt beboerne i Søndervangen. Lidt over $\frac{2}{3}$ af beboerne udtrykker tillid til de øvrige beboere, mens 10% udtrykker mistillid, og 26% svarer hverken eller. Ligesom med tilfredsheden er der igen en tendens til, at tilliden stiger med alderen, således at beboerne over 65 år har den største grad af tillid til de øvrige beboere.

Sammenfattende kan det siges, at naboskabet i Søndervangen ikke er præget af de tætteste sociale relationer. Dermed ikke være sagt, at der ikke er et godt naboskab mellem nogle beboere, men der er tegn på, at det ikke er udbredt i hele området. Der er visse skillelinjer og begrænsninger i tilliden, uden der dog synes at være tale om et højt konfliktniveau.

Engagement og deltagelse

Af undersøgelsen fremgår det, at under halvdelen af beboerne deltager i det sociale liv i området. Kun 24% svarer, at de hver gang eller de fleste gange deltager i fællesarrangementer. Hertil kommer 16%, der deltager enkelte gange. De øvrige beboere deltager sjældent eller meget sjældent. På spørgsmålet om de ville deltager hvis der var flere og måske andre typer af fællesarrangementer i området svarer, 13% ja bestemt, mens 44% siger, at det tror de nok. Så der er altså beboere i Søndervangen, der bakker op om de fælles aktiviteter i området,

om end der også er en relativ stor del af beboerne, der ikke engagerer sig. I tråd hermed beretter interviewpersonerne også om begrænset fremmøde til afdelingsmøderne, særligt når det gælder beboere med anden etnisk baggrund. Ifølge interviewpersonerne er det i denne forbindelse en udfordring, at en del beboere ikke helt forholder sig til, at de bor i en boligforening med et beboerdemokratisk grundlag - måske fordi de ikke ved, hvordan en boligforening rent faktisk fungerer. Hertil kommer den særlige udfordring, at mange beboere med anden etnisk baggrund end dansk ikke har samme tradition for frivilligt foreningsarbejde.

Engagementet har også sine begrænsninger, når det handler om viljen til selv at *igangsætte* aktiviteter i området. Lidt over halvdelen af beboerne (55%) siger, at de godt ville være med til at arrangere et fælles arrangement, hvis de blev opfordret til det. De resterende 45% ønsker ikke at deltage som arrangører af fællesaktiviteter i boligområdet. Endvidere viser det sig, at hele 78% svarer nej på spørgsmålet om, hvorvidt de inden for det sidste år har fået idéer til aktiviteter i boligområdet. I tråd hermed angiver 82% af beboerne, at de sjældent eller meget sjældent taler med andre beboere om at gennemføre aktiviteter i området. Og kun 1% mener, at beboerne ofte eller meget ofte tager initiativ til at iværksætte aktiviteter i området. I denne forbindelse skal det bemærkes, at udfordringen synes at være særlig stor i afdeling 15, hvor hele 91% siger, at de sjældent eller meget sjældent taler med andre beboere om at gennemføre aktiviteter i området.

Går vi ind og ser på hvilke aldersgrupper, der er mest aktive i Søndervangen, tegner der sig et ikke helt entydigt billede. Undersøgelsen viser en positiv sammenhæng mellem alder og deltagelse i fællesarrangementer, således at jo ældre man er, jo mere deltager man i de fælles arrangementer. Anderledes ser det dog ud, når det drejer sig om at *iværksætte* aktiviteter. Her er de ældre beboere over 65 år mindre villige til at være med til at arrangere aktiviteter i området, mens lysten til at igangsætte er størst ved de 46-65-årige. Dog viser det sig, at det er de yngre beboere under 45 år, der i videst omfang får idéer til at gennemføre aktiviteter i området. Men selv om de har idéerne, taler de lige så sjældent med andre beboere om at gennemføre aktiviteter, som de øvrige aldersgrupper gør. Faktisk er der her en svag tendens til, at de ældre over 65 år taler mest med andre beboere om at lave aktiviteter i området. Der er således noget, der tyder på, at de yngre beboere ikke rigtig får kanaliseret deres idéer og ressourcer ind i fællesskabet. I tråd hermed giver interviewpersonerne også udtryk for, at området i dag er præget af, at de ældre, der tidligere har været meget aktive, dengang de havde børn i området, nu trækker sig tilbage, uden der er nye kræfter til at tage over. Og det er problematisk, at de yngre voksne, der er i området ikke i højere grad engagerer sig, fordi der samtidig ikke er så mange af dem i området. Ifølge KÅS-tallene er Søndervangen karakteriseret ved, at der er færre yngre voksne, flere ældre og flere børn sammenlignet med Århus Kommune som helhed. Denne beboersammensætning hænger sammen med, at der er mange enlige forældre i Søndervangen (15,3% mod 6,5% i Århus Kommune jf. KÅS) og en del indvandrerfamilier (23,1% mod 12,5% i Århus Kommune jf. KÅS) med flere børn end en dansk gennemsnitsfamilie. Så der er virkelig behov for, at de yngre kræfter, der trods alt er i området, bringes i spil til gavn for området. Traditionelt set er det fra gruppen af yngre voksne/forældregruppen, at aktiviteterne vokser frem - ikke mindst når det gælder aktiviteter for børn og unge. Og der er et stort behov for aktiviteter til børn og unge. Selv om Søndervangen ofte karakteriseres som et boligområde med mange ældre beboere, er der også en del unge,

som der måske er en tendens til at glemme. Således er lige knap ¼ af beboerne under 18 år. Og som det ser ud i dag, er der praktisk taget ingen tilbud til dem.

Spørgsmålet er så, hvorfor de yngre voksne ikke er mere aktive i området. En oplagt forklaring kunne være, at de i højere grad bruger deres energi uden for boligområdet. Dette synes dog ikke helt at være tilfældet, idet kun 22% i denne aldersgruppe angiver at være aktive i frivilligt arbejde uden for deres boligområde og kun lidt over halvdelen er medlem af en eller flere foreninger uden for området. Dog skal det siges, at de yngre beboere under 45 år er mere aktive i frivilligt arbejde og foreningsarbejde end gruppen af 46-65-årige. Men de når ikke op på niveau med de over 65-årige, der er den mest aktive gruppe også udenfor boligområdet.

Sammenfattende kan det siges, at undersøgelsen peger på nogle klare begrænsninger i beboernes deltagelse og engagement i området. På baggrund af ovenstående synes der at være en særlig udfordring i at få engageret de yngre beboere, så de i højere grad deltager i fællesarrangementerne og endvidere omsætter deres idéer og energi til gavn for fællesskabet i Søndervangen.

Det fysiske miljø

I spørgeskemaet undersøges beboernes opfattelse af såvel de grønne områder som de indendørs samlingsmuligheder. Det viser sig, at næsten alle beboere har en positiv opfattelse af de grønne områder. Hele 94% finder de grønne områder gode eller særdeles gode. Lidt færre er dog tilfredse, når det drejer sig om mulighederne for at samles udenfor. Her vurderer 66% forholdene som gode eller særdeles gode. Ser vi på de enkelte afdelinger viser det sig, at tilfredsheden er klart størst i afdeling 15, hvor 78% synes de udendørs samlingsmuligheder er gode eller særdeles gode, mens det tilsvarende tal er 59% i afdeling 27.

Både samlet set og for de enkelte afdelinger er det især mulighederne for at nyde vejret på plæner og bænke samt mulighederne for at spille bold etc., der vurderes positivt, mens tilfredsheden med mulighederne for at spise sin mad udenfor er mindre.

Hvad angår de indendørs samlingsmuligheder, er beboernes vurdering en del mere negativ. Her er det blot 35%, der anser forholdene for at være gode eller særdeles gode. De to afdelinger er i denne sammenhæng helt på niveau med hinanden. Som interviewpersonerne fremhæver, er det eneste samlingssted, man har i Søndervangen, Fritidsgården. Men der er tale om et gammelt hus, der, hvis det for alvor skal kunne bruges som møde- og aktivitetssted for beboerne, ville kræve en gennemgribende reovering.

På baggrund af ovenstående resultater synes der at være grundlag for en forbedring af de indendørs samlingsmuligheder i Søndervangen og i nogen grad også de udendørs faciliteter.

Kriminalitet og tryghed

Beboernes vurdering af kriminalitetsniveauet tyder på, at kriminalitet ikke er noget stort problem i Søndervangen, om end der dog forekommer at være nogle udfordringer på dette felt.

Lidt over halvdelen af beboerne (54%) synes, der er lidt/ virkelig lidt kriminalitet i området. 17% mener der er meget/virkelig meget kriminalitet i området, mens restgruppen placerer sig midt imellem. På spørgsmålet om hvorvidt de anser kriminalitet for at være et problem i området svarer 28%, at de mener, det er et problem eller et meget stort problem. Hertil kommer 43%, der mener, det er et mindre problem. Endvidere finder 40% af beboerne, at der er behov for at gøre noget ved kriminaliteten i området.

Ser vi på de to afdelinger særskilt, viser det sig, at flere beboere i afdeling 27 (20%) synes, der er meget /virkelig meget kriminalitet i området sammenlignet med afdeling 15 (11%). Ligeledes er der flere beboere i afdeling 27, der anser kriminalitet for at være et problem (31% mod 23% i afdeling 15). Som følge heraf mener 44% i afdeling 27, at der er behov for at gøre noget ved kriminaliteten, mens det tilsvarende tal i afdeling 15 er 32%.

En opdeling af resultaterne på de forskellige aldersgrupper viser mod forventning, at det faktisk er de yngre beboere, der i højest grad synes, der er meget kriminalitet i området, og opfatter det som et problem, man bør sætte ind overfor.

Går vi videre til at se på trygheden, følger det ovenstående mønster. De yngre beboere er mindre trygge end de ældre. 22% af de yngre beboere under 45 år er utrygge, mens det samme kun gælder for hhv. 8% af de 46-65-årige og 12% af de over 65-årige. For alle aldersgrupper samlet set gælder det, at 74% af beboerne er trygge eller meget trygge ved at bo i området, mens 12% er utrygge/meget utrygge. Det kan herudaf konkluderes, at ikke alle de beboere, der anser området for at være præget af meget kriminalitet, er utrygge ved at bo der. Det kan hænge sammen med, at det rent faktisk er under 10%, der i større omfang har oplevet tyveri eller provokationer fra andre beboere i området.

På baggrund af ovenstående må det siges, at kriminalitet og heraf følgende utryghed ikke er noget altoverskyggende problem i Søndervangen. På den anden side bør det tages alvorligt, at der er beboere i området, der er utrygge og ser kriminalitet som et problem, der bør gøres noget ved.

Sammenfatning og indsatsområder

Med beboerundersøgelsen i Søndervangen tegnes der et billede af et område, hvor størstedelen af beboerne er tilfredse med at bo, men hvor der dog også er beboere, særligt de yngre, der i mindre grad er tilfredse. Det er et område uden massiv kriminalitet, om end der forekommer at være udfordringer på dette område. Relationerne mellem beboerne generelt er præget af en vis distance, hvor man ikke i så høj grad kommer hinanden ved, men hvor man dog omgås hinanden uden de store konflikter. Omkring halvdelen af beboerne i området deltager i fællesarrangementer i området, mens færre beboere engagerer sig i at iværksætte aktiviteter i området. Begrænsninger i fællesskabet og det sociale liv i området kan måske hænge sammen med de fysiske rammer. I hvert tilfælde viser undersøgelsen en udbredt tilfredshed med de grønne områder, mens de indendørs samlingsmuligheder vurderes langt mere negativt.

Med disse resultater peger undersøgelsen på, at en af de helt centrale udfordringer i Søndervangen er det sociale liv og aktivitetsniveauet i området. Der er i høj grad behov for at få frigivet nogle af de kræfter, der findes i området, men som i øjeblikket ikke er aktive. I denne forbindelse anbefales følgende indsatsområder:

- **Samlingssted/beboerhus:** Ved at etablere et fælles mødested for beboerne i Søndervangen fremmes betingelserne for såvel et bedre naboskab som iværksættelse af flere aktiviteter i området. Med et beboerhus vil de fysiske rammer for flere fællesaktiviteter være til stede. Det er dog ikke alene gjort hermed. Der er også brug for konkrete indsatser, der retter sig mod beboerne og deres vilje til at engagere sig jf. nedenfor.
- **Aktiviteter for børn og unge:** Flere aktiviteter for børn og unge i Søndervangen er ikke alene vigtigt i forhold til at skabe et bedre fritidsliv for de unge og forebygge, at de ender på et galt spor. Det er også centralt i forhold til at skabe bedre kontakt mellem de voksne i området. Børnene er ofte indgangen til kontakt og dialog mellem de voksne. På den måde kan et godt fritidsliv for børnene være med til at fremme det sociale fællesskab i området og på den måde måske bidrage til, at der skabes en positiv spiral, hvor flere lokalt forankrede projekter iværksættes. Spørgsmålet er dog, hvordan man får sat denne udvikling i gang, hvor der i høj grad vil være behov for at få aktiveret de yngre voksne/forældrene i området. I denne forbindelse kan det næste indsatsområde være en indgangsvinkel.
- **Oplysning og information om foreninger/frivilligt arbejde:** Et vigtigt element i at få aktiveret de yngre voksne/forældregruppen, der i øjeblikket ikke er så aktive i området, vurderes at være en målrettet formidling omkring foreningsarbejde. Med denne anbefaling ligger der ikke en forventning om, at udfordringen kan klares alene gennem informationsarbejde og oplysning. Der vil skulle en flerstrengt indsats til, hvor informationsindsatsen indgår som et af elementerne. Ifølge interviewpersonerne forekommer der at være en tendens til, at en del beboere ikke helt ved, hvordan en boligforening fungerer, og hvad det er for en konstruktion. Dette gælder ikke mindst beboere med anden etnisk baggrund end dansk, hvor der i det hele taget kan være behov for formidling omkring de danske traditioner for frivilligt foreningsarbejde. Hvis beboerne i højere grad blev informeret om disse ting, formodes det, at de også i højere grad vil søge indflydelse og engagere sig.